ANUL I. Budapesta Mercuri 14|27 Noemvrie 1907 NRUL 245

LUPTA

Apare în fiecare zi de lucru.
Abonament: 1 an 24 cor., 6 lun 12 cor., 3 lun 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

.. .. .. APARE .. .. ..
sub direcţia unui comitet de redacţiune.

Redacţia şi Administraţia:
BUDAPESTA, VII., István-ut 11
Inserţiuni după învoială.
Scrisori nefrancate se refuză.

Libertatea presei.

Acviziţiunea cea mai preţioasă a vremilor noastre este libertatea cuvântului, libertatea presei.

Câte suspine, câte suferinţe, ce de şiroaie de sânge au curs, până şi-a putut elupta omenimea acest drept, preţios şi scump peste toate drepturile, şi fără de care celelalte drepturi rămân efemere, fără de tăria cuvenită.

Pentru că puterea guvernativă poate se abuzeze pururea, şi are căi şi mijloace se-şi ascundă păcatele. Unicul mijloc puternic de controlă este presa liberă.

Asemenea pot se abuzeze în detrimentul mulţimei, a societăţii omeneşti, plutocraţii, făţarnicii, viclenii, egoiştii, faţă de cari iarăşi cea mai bună armă de apărare este libertatea presei.

Acestea numai ca parte negativă. Dară apoi în partea pozitivă, interesele mari ale ştiinţei, ale progresului, ale comerciului, ale tuturor relaţiunilor vieţii sociale, sunt strâns legate de libertatea presei.

Robia presei însămnează robia omului; libertatea cuvântului, a presei, este egală cu libertatea spiritului omenesc.

Exemplele din viaţă ilustrează adevărul acestor afirmaţiuni.

Presă este şi în Turcia, dar nu este liberă, este şi în Rusia, dar înlănţuită cu cătuşile cenzurei, prin urmare presa din ţările aceste nu-şi poate îndeplini chemarea, nu-şi poate dezvolta misiunea pentru reformarea spre bine, şi tot spre mai bine, a trebilor, ce privesc obştea, prin controlă, prin critică şi prin propunerea proiectelor de reformă şi de progres.

In Ungaria, ca în toate ţările, dezrobirea presei a avut martirii săi, şi numai după multe lupte grele a putut se ajungă la libertate.

15 Martie 1848 este un dat istoric în luptele naţionale maghiare, şi se serbează ca un aniversar de mare însămnătate, tocmai pentru că atunci s'a proclamat libertatea presei.

Şi se ţin morţiş de ea, o apără, şi se folosesc cu belşug de acest dar al vremilor.

Excluzivi însă, cum sunt, şi intoleranţi, prin influenţe izvorite din neam străin, nu numai că nu respectează în praxă libertatea presei noastre naţionaliste, ci din contră o prigonesce în mod inhuman, ilegal, barbar.

Martori ne sunt nenumăratele procese de presă, judecăţile neomeneşti de osândă, şi pedepsele în bani, ca şi când ar organiza vânătoare asupra cauţiunei ziarelor noastre naţionale.

Cu o uşurinţă revoltătoare se joacă cu viaţa oamenilor, bătrâni sau tineri, capi de familie sau holtei plini de viaţă.

Suntem distraşi în mii de părţi cu lucrarea şi cu atenţiunea, suntem puţini aceia, cari punem umărul la muncă. Ar fi totuşi interesant, dacă cineva şi-ar lua osteneala, se înregistreze din trecut, pentru cari anume expresiuni, pentru cari articoli s'au adus judecăţile îngrozitoare de osândă. Şi registrele acestea să se tipărească separat, să se publice în limbile culte europene, în traduceri autentice, fără comentar.

Cum ar rămânea frapată, uimită lumea cultă, văzând suferinţele, prigonirile, ce le îndurăm. Şi n'ar putea zice, că vorbim neadevăruri, că-i calumniem, că îi ponegrim înaintea străinătăţii.

Faptele lor proprii, actele oficiale i-au dat de gol.

Pentru noi nu este libertate de presă, libertatea cuvântului.

Suspinele noastre sunt timbrate de agitaţiuni, justele noastre critice, se traduc de ură de rasă, avizurile şi admonitiunile înţelepte se cvalifică de tradare de patrie.

Sistemul politic, politica de guvernament, guvern, administraţie, minister, oficiali publici, va să zică subiectele şi obiectele de critică în toate statele constituţionale, la noi toate le contopeşte procurorul şovinist cu idea de rasă, cu conceptul de naţiune sau naţionalitate, şi denaturând lucrurile, iese la iveală cu „agitare în contra naţiunei maghiare", „în contra ideei de stat maghiar", etc.

Astfel purced aceste spirite perverse, şi primejduiesc pacea şi liniştea publică, prin procese trase ca de păr şi puse înaintea juraţilor şovinişti, cari orbiţi de patima şovinizmului, şi sub presiunea unui mediu politic, infectat de ură adâncă în contra naţiunilor nemaghiare, pronunţă verdicte îngrozitoare de închideri pe ani şi pe luni, ca şi când ei ar da viaţa şi averea concetăţenilor, pe cari îi osândesc.

Grozav lucru este acesta! Căutaţi şi citiţi fiţuicile jidano-maghiare, cari de multe-ori sunt pline de invective murdare la adresa Tronului, de provocări directe, nu numai la ură, ci la acte de violenţă, în contra naţionalităţilor, şi procurorii nu văd, nu aud, ce scriu aceste foi.

Libertatea de presă este temelia vieţii constituţionale.

Cel-ce vatămă aceasta libertate, atentează la viaţa constituţională a popoarelor.

Răsbunarea sorţii trebuie să-i ajungă pentru păcatul acesta îngrozitor!

Noi iară se fim atenţi, să nu ne perdem curajul. Vom lupta şi mai departe, cu arma libertăţii şi a dreptăţii, şi critică aspră şi fără cruţare vom face faţă de toate abuzurile puterii politice.

Un singur lucru să avem înaintea ochilor, să fim obiectivi, şi să spunem franc adevărul.

Valurile prigonirilor vor trece, iar petrile noastre, dreptatea şi adevărul vor rămânea pururea, şi vor zdrobi pe toţi duşmanii libertăţii cugetului şi a cuvântului, exprimat prin presă.

Indârjirea săcuilor. Cine li-o fi spus săcuilor, cine nu, că părintele Lucaciu ar fi încheiat cu Ugron Gábor un contract de împăciuire romăno-maghiară, nu se ştie, destul că întreg Ciucul a strigat ca într'un glas un puternic: «Nem lehöt!». Székely—társaság-ul din Christurul Săcuiesc a adresat fratelui său din Oşorhei o plângere pătrunsă de adânc patriotism săcuiesc, în care ia poziţie faţă de atentatul acesta al lui Lucaciu—Ugron.

«Să nu se pună cumva în aplicare legea naţionalităţilor cum pretinde popa din Şişeşti, că-i foc. Nu vrem stat în stat!».

N'aveţi grijă Săcuilor, că legea care vă sperie atât de mult, va fi ţinută în cutie încă multă vreme.

Deocamdată vă asigurăm, că nu ni-se pune la dispoziţie, decât aceea ce putem câştiga noi, prin noi înşine.

Guvernul actual încă nu a ajuns la atâta maturitate politică să înţeleagă, că ideea lui de stat unitar maghiar este o anomalie, dar îl lăsăm să bată câmpii, pentrucă odată şi odată totuşi se va convinge, că încercările lui sunt utopii, exagerări ne-

demne, cari stârnesc dispreţul opiniei publice europene.

Dar ce ştie săcuiul, ce-i Europa, pentru-că pe acolo n'a fost la îmblătit, — nem vottam csépölni, — cum ar zice el.

——

Dar **de anul nou**. Ideea lui Wekerle de a restrânge proiectul său asupra transacţiei într'un singur paragraf pentru a-l putea trece prin cameră, cum a trecut ţiganul prin rai nu o să-l fericiască mult.

Obstrucţia croată o să-l încolţească de-a binele şi o să-l frământe şi-o să-l zguduie cu atât mai mult cu cât de data asta «Visoki sabore!», nu va mai fi atacat şi înjurat de fanatismul Kossutiştilor, pentru-că rebelii se alătură şi ei la obstrucţie în calitate de dizidenţi.

E posibil ca eroii independişti să nu obstrueze, rugaţi fiind până la lacrimi de veneratul şef şi de contele negru, care a secundat în şedinţele clubului pe cei doi corifei (Wekerle & Kossuth), în rugăminţile lor, de a face ori-ce numai obstrucţie nu, dar că-şi vor da arama pe faţă, asta e sigur.

La aceste două grupuri se vor alătura naţionaliştii pentru a rupe şi ei o fâşie din monoparagraful petecit al ministrului preşedinte.

E o iluzie deşartă, de a crede, că trucul aceasta îi va succede, căci oricât ar fi de blânzi dizidenţi în acuzele lor, croaţii şi naţionaliştii vor biciui până la extrem părţile acelea ale monoparagrafului, cari sunt defavorabile intereselor obşteşti şi cari s'au abătut dela trecut.

Astfel că este foarte posibil ca în loc să căpătăm ca dar de anul nou legea Wekerliană, vom căpăta un guvern nou.

Să ne-ajute D-zeu!

——

Banca autonomă ungară. Maghiarii ăştia î-şi fac de cap cu separatizmul lor. Vreau limbă de comandă ungurească, vreau maghiarizarea cu forţa a milioanelor, cari n'au nici în clin, nici în mânecă cu limba maghiară, vreau stat naţional maghiar şi pentru complectarea acestui vis neaoş unguresc vreau bancă autonomă, care să editeze bilete de bani cu slove ungureşti şi pe-o parte şi pe alta. Limba nemţiască sună urât şi trebuie înlăturată.

Planul acesta grozav al lor seamănă întocmai cu gândul ţiganului de a-şi face plăcinte. «Imi lipseşte făina şi slănina, tigaie aş căpăta eu, că ce mai apă de plăcinte!» — zicea ţiganul. Guvernului unguresc îi lipseşte situaţia financiară şi independenţa economică, că bani ar lua el după spatele noastre să-şi clădiască un nou palat pe marginea Dunărei.

Deaceea se mulţumeşte deocamdată să trimită comisia la Viena pentru pertractarea prelungirei concesiunei băncei.

La 28 Novembrie consiliul de administraţie al băncei comune va ţine şedinţă pentru a fixa ziua unei adunări extraordinare, în care se pertracteze concesia.

Ziua aceasta ar fi 19 Dec. Mandatarii unguri vor primi fără să zică nici cârc condiţiile propuse de reprezentanţii guvernului austriac în conlucrare cu consiliul de administraţie al băncei.

Pentru-că ei ştiu bine, că infiinţarea băncei autonome ungare se poate realiza numai cu concursul celei comune existente deja. Ori cum aceasta refuză bine înţeles de a-şi săpa groapa proprie, banca autonomă ungară se va face deocamdată numai din mucava şi va fi instalată ca o glorie naţională pe buroul de lucru al ministrului de comerţ Kossuth Ferencz.

——

Solidaritatea slavilor dela Sud. Fiind întrebat deputatul croat, Ştefan Zagorac, că ce atitudine vor observa faţă de proiectele transacţiunei, a spus între altele, ca zvonurile cumcă el ar fi asistat la şedinţa reichsratului şi că s'ar fi întâlnit cu deputatul slovac Hodza, nu corespund adevărului. A luat parte la şedinţa clubului slavilor de sud, a expus pe larg situaţia politică din Ungaria, precum şi lupta ce o poartă deputaţii croaţi austrieci, deasemenea şi-au desvoltat mai pe larg punctul lor de vedere. La şedinţă au participat şi vre-o 3 deputaţi sloveni. S-a hotărât cu unanimitate, ca deputaţii slavilor de sud din Austria vor păstra şi mai departe cea mai strânsă solidaritate cu deputaţii croaţi ai parlamentului ungar, deci vor lupta şi ei în Translaitania contra proiectelor de transacţie. In ce chip vor lupta însă, nu s'a hotărât încă. Slovenii o fac aceasta chiar cu jertfirea unor principii de partid. Acestea cad acuma în al doilea plan, căci voiesc să-şi ajute şi ei fraţii.

ROMANIA.

Casa rurală. — Agitaţia contra proiectelor.

Comisia parlamentară aleasă pentru studiarea proiectelor agrare, şi-a terminat lucrările discutând Casa Rurală. Casa Rurală e de mult primită în programul partidului liberal, totuş — fără să vorbesc de conservatori — a avut mulţi duşmani chiar dintre liberali şi aceasta e cauza că deşi trecută prin un corp legiuitor abia azi, după vărsările de sânge de astă primăvară, e hotărâtă introducerea ei.

In forma ei de azi Casa Rurală este o instituţie financiară ce va pune la dispoziţia ţăranilor creditul necesar spre a cumpăra şi arenda moşii sau părţi de moşii. In caz când proprietarii nu vor voi să trateze vinderea sau arendarea moşiilor, direct cu ţăranii, atunci Casa Rurală va cumpăra moşiile şi le va împărţi ţăranilor în loturi de cel puţin 5 hectare.

Ţăranii vor trebui să prezinte 10% din preţul cumpărării sau 30% din cel al arendării. Ţăranii vor trebui să ţină un număr anumit de vite, fiind obligaţi a purta o gospodărie raţională. Creditul agricol exis-

FOIŢA ZIARULUI „LUPTA".

Bărbaţii poetelor noastre.

(Sfârşit.)

— Bine căpitane, asta'i numai teza.... domnul vrea să cunoască subiectul — interveni acum tovarăşul meu de masă.

— Apoi da!... tocmai de asta voiam să vorbesc şi eu! — zise căpitanul ai cărui ochi par'că voiau să se lumineze, din... întuneric.... Chiar şi Elvira a zis: piesa mea e à these.

Tânărul reluă:

— Ştiu şi eu că 'i à these, că aşa trebue să fie o piesă bună, dar domnul vrea să ştie subiectul, intriga.....

— Mai stăi, nenişorule, nu mă lua aşa de repede, că viu eu şi la chestiune... Ştiu că domnul vrea ca să rezum pe scurt subiectul adică intriga, cum zice nevasta: conflictul dramatic.....

Aci, căpitanul închise ochii pe jumătate şi zâmbi uşor, ca la evocarea unei amintiri plăcute. Apoi, suspinând din adinc, adăugă:

— Ei, domnule, câte nu ştie nevasta!... Păcat, că n'are cine o sălţa!...

— Revină, nene, la subiect! — stărui tânărul făcându-mi semn cu genunchii pe sub masă.

Căpitanul aprinse o ţigare şi cu o strălucire de mulţumire în ochi, că se vorbeşte atâta de piesa nevestei sale, trase un fum, îşi apăsă pumnul în masă până ce'i trosniră degetele şi îndulcindu-şi glasul, urmă:

— Subiectul e simplu de tot, în aparenţă, dar în fond e mai complicat, mai adinc şi iată cum e: O doamnă din lumea mare, foarte cultă, poetă şi înzestrată cu toate talentele posibile, se mărită cu un proprietar mare, un om aspru, fără sentimente şi incult de tot. El n'o pricepe pe nevasta lui şi îi face zile fripte... Dar ea rabdă şi se resemnează până când, într'o zi, intră în casa lor un tânăr cu calităţi distinse: pianist de forţă, cu părul creţ şi negru şi cu ochii visători... Elvira.. adică, nu: doamna cea din lumea mare să amorezează pe loc de el şi sufletul ei se umple de o simţire ciudată, care o face să uite de jurământul făcut în faţa altarului, şi atunci se naşte între ei o idilă poetică şi soţia, domnilor, are atâta putere, că nu cedează... Dar ştiţi cum e societatea: îndaţă vine calomnia şi.. şi...

Povestitorul începu să gângurească... şi de odată, pe neaşteptate, mă simţii apucat de braţ....

— Haide la mine acasă, domnule! Vino să-ţi explice ea mai bine... Eu sunt militar, nu mă pricep aşa de bine în raportarea subiectelor....

— Cu plăcere — îi răspunsei — dar nu pot veni, că trebue să merg la gară... că plec la Bucureşti....

Căpitanul scoase ceasornicul:

— Apoi, ai tot timpul... Mai sunt două ore până la plecarea trenului... Vino, d-le, că te conduc eu la gară... Mergem cu brecul regimentului... Haide, te rog, fă-mi atâta plăcere...

Ce era să mai zic? A trebuit să primesc invitaţia.

Tovarăşul meu de masă, se încruntă puţin, şi plătind în grabă, pleacă cu buzele strânse...

. . . . . .

In casa căpitanului, intrase Sftu Dumitru... Chiar de la intrare ne împedicarăm de un lădoi uriaş încărcat vârf

tent cât și băncile și cooperativele populare se vor contopi cu Casa Rurală.

Capitalul necesar se va acoperi din 20.000.000 date de stat și prin obligațiuni garantate de stat. Obligațiunile vor da o dobândă de 5% și se vor amortiza în 50 de ani prin două trageri anuale.

Din beneficiul net 10% se va da fondului de rezervă, 10% la îmbunătățiri, 5% la Băncile populare iar 75% statului pentru cele 25 milioane puse la dispoziția Casei Rurale.

Loturile de 5 hectare vor fi indivizibile, cele mai mari se vor putea împărți în loturi de câte cinci.

Proiectului s'au făcut mai multe obiecțiuni în urma cărora nu se poate ști care va fi redacția ultimă. Nu se știe dacă va fi o instituție curat de stat după cum prevede proiectul s'au va avea un caracter mixt, capitalul fiind furnizat și de stat și de particulari. Mulți au fost de părerea ca Băncile populare și Creditul agricol să rămână și pe mai departe ca instituții independente căci contopirea lor cu Casa Rurală i-ar îngreuna prea mult operațiile.

*

Monopolul asupra cârciumelor a pus în mișcare pe cârciumarii din toată țara.

Mișcarea a plecat dela oraș și până acuma tot orășenii o alimentează. După mai multe întruniri de protestare au hotărât ținerea unui congres al tuturor cârciumarilor.

Tot-deauna când aud de vre-o agitație îmi aduc aminte de vestita expediție cruciată a copiilor pentru liberarea sfintelor locuri din mâna păgânilor; căci în multe agitații se amestică unii străini de cauză, cercând să pescuiască în apă tulbure.

Și în mișcarea aceasta a cârciumarilor se pare ceva curios în faptul că ea e purtată aproape numai de orășeni, pe când legea lovește mai mult pe cei dela țară.

Rezultatul congresului ce se ține Duminecă 11/XI nu se știe, dar, în urma declarațiilor făcute de presidentul Camerei de Comerț din București, cred, că ar trebui să înceteze ori-ce mișcare.

Dl Assan a declarat în numele d-lui ministru Costinescu, că monopolul cârciumelor nu se va introduce și la orașe; iar cât pentru monopolul la sate este o necesitate națională, în fața căreia trebue să se facă orice jertfe. De altfel chiar și la sate monopolul va lovi pe streini căci din 14.000 de cârciumari vre-o 6,000 sunt străini, iar ceilalți fiind Români vor putea fi ocupați în cele vre-o 8,000 de cârciumi pe care le menține noul proiect.

Cu mult mai serioasă este mișcarea proprietarilor și a arendașilor. Până acuma au ținut unele întruniri prin orașele din provincie și abia acuma încep și cei dela centru. In zilele acestea la întrunirea ținută la Societatea Centrală Agricolă a vorbit și dl C. Stoicescu fost ministru liberal în mai multe rânduri. Dl Stoicescu, spre mirarea tuturor a combătut legile partidului său.

Pentru Duminică 11/XI este convocată și adunarea generală a Societății Agrare a marilor proprietari de sub presidenția d-lui P. Carp, șeful conservatorilor. In această adunare se va hotărâ și convocarea unui congres al tuturor proprietarilor — cari în marea lor majoritate sunt contra proectelor.

Slavescu.

Chestia naționalităților în Ungaria.

— Articol publicat de dl Arthur Korn în revista „Daheim" din Berlin—

Cea mai nobilă, cea mai cavalerească, cea mai — se poate zice cu tot dreptul — liberală dintre toate națiunile" (— înțelegeți, e vorba de națiunea maghiară după felul cum i se prezintă în ochii protofiscalului comitatens din Turocz, dr. A. Lax, care-i răspunde lui Björnson în Neue Freie Presse, (nr. 15533) sufere tot mai crâncene înfrângeri în fata Europei care măsură cultura și civilizația cu altă măsură de cât cea din Ungaria. Să adune Apponyi tot isopul din lumea aceasta și nu va putea spăla de pe trupul Ungariei pata pe care a suferit-o în urma articolelor lui, — pata pe care o merită, trebue să zicem noi cari suferim. Mai adaugăm la articolele obiective cari se scriu despre Ungaria și următorul articol publicat de dl Arthur Korn în marea revistă săptămânală „Dahaim" din Berlin (nr. 7 din 16 Noemvrie a. c.)

In ședința dela 29 Oct. a Camerei ministrul președinte Wekerle, atingând chestia naționalităților zice: «Maghiarii sunt atacați de câte un conducător de-al naționalităților și astfel strică reputația bună a Ungariei în fața streinătății în momente când nici vorbă nu poate fi de o opresiune a naționalităților, guvernul pretinde numai ca fiecare cetățean al statului să învețe ungurește.

Bătrânul Mihail Polit, deputatul Chichindei Mari, care dela moartea lui Miletici, înebunit în temniță de stat, poate fi socotit ca cel mai cu școală om politic al Serbilor din Ungaria, a făcut observația: «Ajunge atâta!».

In aceste două cuvinte este exprimată întreaga divergență ce există între popoarele din Ungaria și între conducătorii politicei actuale maghiare.

Guvernul cere dela locuitorii țărei învățarea unei limbi streine, unei limbi, care afară de granițele țărei n'are nici o importanță; a unei limbi, care după chiar statistica ungurilor nu e considerată ca limbă maternă decât pentru opt milioane de oameni, pe când întreaga țară e locuită de 20 mil. Această pretenție a maghiarilor nu se referă numai la oamenii cu o cultură superioară, cari țin să învețe și alte limbi streine, ci țin să o introducă în școalele elementare în detrimentul limbei materne.

Pretenția aceasta adusă la îndeplinire prin legea școlară recentă a contelui Apponyi a provocat vii nemulțumiri între naționalități.

«Numai» ungurește să învețe toate celelalte milioane de nemaghiari, aceasta o pretinde leaderul Ungariei într'un mod așa de ușuratic, și când ar fi așa de ușor pentru naționalitățile din Ungaria, pentru popoare, cari aproape toate au state proprii cu cultură națională independentă afară de granițele Ungariei.

Această cultură proprie lor vreau să o înlocuiască cu alta, cu o cultură încă tinără care până în prezent s'a format numai prin împrumuturi, pentrucă și cel mai sentimental maghiar trebue se afirme, că până acum poporul maghiar a primit numai cultură, dar nu a dat. De aceea pretenția lui Wekerle nu e întradevăr așa de modestă pe cum s'ar crede.

Pe când nemții din Austria dau celorlalte naționalități teren liber pentru desvoltarea lor culturală, pe atunci Maghiarii s'au folosit de puterea lor politică, pusă în mână de favoarea, ce li-o oferă situația lor în mijlocul Europei, pentru a călca pe gît pe celelalte popoare din Ungaria, ca popor suveran și a face din țara aceasta prin legi și instituții publice un stat național maghiar. Astfel Ungaria de astăzi pe hârtie e un stat național. Și de ani de zile s'a făcut încercarea în parlamentul din Pesta de a să declara, că în Ungaria nu există chestie de naționalități. Ungaria este un stat național unitar. Prin vorbe însă nu se poate seduce un om cu mintea întreagă, să se lase să i-se taie capul, și nici o naționalitate cu conștiință națională, să renuțe la limba și la obiceiurile ei.

De aceea milioanele desmoștenite de drepturi politice, bat la ușa parlamentului. Țara trebuie să primească un alt drept electoral, sufragiul universal, cel promis de atâta vreme. Un drept electoral just și secret și întreagă casa de mucava zidită în mod artificial, a statului național maghiar, în care locuiesc opt milioane de unguri și 12 milioane de nemaghiari, se va prăbuși.

Incercarea de a contopi 3/5 din locuitorii țării cu restul ei în ceea-ce privește limba, este o anomalie, care numai de grandomania ungurească poate fi practicată.

Și totuși ei vreau să fie priviți ca o națiune iubitoare de libertate.

---

cu tot felul de mărunțișuri... O cizmă cazonă răsărind răsvrătită din mijlocul lădoiului, părea, că ne amenință cu vârful ei botocănos.

In coridorul strâmt, a trebuit să fac sărituri de capră, ca să trec peste calabalâcul, care mi se punea în drum, ca o piedică supărătoare....

Lângă ușa unei camere, de unde porneau voci și râsete înăbușite, ne oprirăm. Căpitanul, care acum mai mult îmi șoptea, decât îmi vorbea, puse mâna cu smerenie pe clanță, și împinse încetișor ușa...

In mijlocul camerii răscolite, printre mesele și scaunele răsturnate cu picioarele în sus, o femeie aplecată asupra unui cufăr uriaș se muncea să așeze niște rufărie... Un tânăr locotinent cu fața pudrată, îi întindea râzând, o îmbrăcăminte femeiască de o formă ispititoare... Mai în fund, pe o canapea, care singură rămase nederanjată din locul ei, un domn cu favoriți cărunți, ținea pe braț un pudel — o javră nu mai mare, ca pumnul, — care când ne văzu intrând, ne primi cu lătrături enervante.... Locotinentul surprins, abia avu timp s'asvirle haina în cufăr... și după ce aruncă spre mine o privire aproape supărată, se retrase lângă domnul de pe canapea....

Desfundându-se din cufărul său, femeia ridică, zâmbind, capul. Câte-va șuvițe negre îi cădeau în dezordine pe frunte. Cu un gest grăbit, își duse mâna la corsagiul nu tocmai bine încheiat, și se roși toată.....

— Nu te jena, Elviro, — îi zise căpitanul — domnul e de ai noștri, știe literatură și ține mult să te cunoască....

Cu un zâmbet rotund, femeia îmi întinse mâna ei moale și arzătoare...

Nu schimbasem cu noua mea cunoștință, decât câte-va cuvinte, când îl văzui pe căpitan frecându-și mâinile:

— Ei, acum v'ați împrietenit!... Eu vă las.... Mă duc până la cazarmă... să predau registrele...

Făcui o mișcare stângace, care trădă toată încurcătura mea.

Căpitanul mă atrase spre ușă și bătându-mă încurajator pe umeri, îmi zise:

— Rămâi de discută cu ea!... Vei vedea ce femee de seamă e... Spune ceva la gazetă... Păcat, că n'are cine o sălta....

(„V. lit.") *Al. Cazaban.*

Lupta împotriva coroanei, lupta dusă împotriva suveranului de o nobilime atot puternică şi geloasă pe influinţa ei, a fost trâmbiţată în afară, ca un războiu naţional de libertate. Şi au potrivit-o aşa de bine încât zeci de ani de-arândul li-s'a crezut. In cele din urmă străinătatea s'a văzut silită, să observe mai amănunţit cele ce se petrec în Ungaria şi a dat peste multe picturi decorative, cari numai de departe se văd frumoase. Tendinţa de a sparge cadrele armatei comune n'a găsit nici o simpatie în afară».

Autorul trece apoi la intervenţia lui Björnson şi la chestia masacrului dela Cernova cunoscute deja cititorilor noştri şi sfârşeşte zicând, că chestia naţionalităţilor din Ungaria este numai la începutul desvoltării sale şi opiniei publice îi sunt rezervate încă multe surprize urâte.

Chestia Vaida înaintea Camerei.

Scene furtunoase. — Croaţii pentru Vaida. — Návay şi Rakovszky bat băncile.—Suspendarea şedinţei.—Intreruperea discuţiei asupra tarifului vamal.— Obstrucţie nouă.

Şedinţa Camerei dela 26 Noemvrie n.

In şedinţa de azi s'a tranşat —definitiv— chestia violării imunităţii deputatului Vaida. S'a constatat violarea imunităţii lui, dar nu s'a putut (!) constata cine au fost făptuitorii!

Şedinţa de azi a mai avut o senzaţie: guvernul a cerut întreruperea discuţiei asupra tarifului vamal şi intrarea în discuţia proiectului monoparagraf prin care guvernul e autorizat să pună în vigoare transacţiunea cu ziua de 1 Ianuarie.

Scenele furtunoase pe cari le-au pus le cale împotriva Croaţilor bătăuşii partidelor coaliţioniste ne aduc aminte de furtunile de pe vremea obstrucţiei naţionaliştilor împotriva proiectului lui Apponyi.

Azi a intrat în luptă şi noua opoziţie maghiară. Puţini la număr — în şedinţa de azi—au provocat o aprigă discuţie în jurul regulamentului Camerei şi amânând ridicarea şedinţei cu trei sferturi de oră.

In cele următoare, dăm raportul amănunţit al celor întâmplate în parlament.

•

Preşedintele Justh deschide şedinţa la orele 10 fix. In 10 minute se primeşte, în discuţie generală, proiec. de lege prin care oraşul Miskolcz (com. Borsod) se ridică la rang de oraş cu drept de municipalitate. Intrându-se în discuţie pe articole, la articolul VI prin care se prolongează mandatul funcţionarilor aleşi, ia cuvântul fostul ministru de justiţie Polonyi, care combate articolul. Ii răspunde secretarul de stat în ministerul de interne contele Hadik János şi ministrul-preşedinte Wekerle. Iau din nou cuvântul Polonyi şi Wekerle, apoi se primeşte proiectul şi în discuţia pe articole.

La orele 10 şi 40 m. se trece la

Chestia Vaida.

Héderváry Lehel, raportorul comisiunii de imunitate, făcând istoricul acestei afaceri — care aruncă o lumină atât de tristă asupra parlamentului ungar — cere să se primească raportul comisiunii (l-am publicat în unul dintre numerile trecute).

Ia apoi cuvântul cel mai bădăran analfabet al Camerei, Nagy György. Vorbeşte mereu de voinţa naţiunii, de cinstea naţiunii, spune că cei cari l-au silit pe Vaida să părăsească sala au fost numai executorii voinţei acestei naţiuni ofensate. Cere să se spună că imunitatea deputatului Vaida n'a fost violată fiindcă deputaţii maghiari au procedat sub impulsul unei «indignări juste».

Discursul dlui Maniu.

Deputatul Nagy György, în discursul său, a zis şi vorba că dl Vaida a eşit din Cameră numai fiindcă a fost laş. Pentru expresia aceasta e chemat la ordine. Deputatul Kecskeméthy Ferencz strigă:

«Éljen Nagy!».

Justh se mânie şi sună cu înteţare.

«Pe dl deputat Kecskeméthy îl chiem la ordine. Dacă va urma cu purtarea aceasta, îl voi da pe mâna comisiei de imunitate».

Discursul dlui Maniu e des întrerupt de scandalagii Camerei, Somogyi Markos, Nagy, Zakariás.

MANIU I.: Onorată Cameră! Nu voesc, să păşesc pe acel teren al deşteptării patimilor, pe care l'a urmat în discursul său dl deputat, care a vorbit înaintea mea.

In cazul violări dreptului de imunitate pe care eu l'am anunţat comisia de imunitate şi onorata Cameră sunt chemate să restabilească ordinea de drept. La judecarea unei astfel de chestiuni însă, eu aşa cred, că nici mie, nici altuia nu-i e permis, să apeleze la pasiuni, ci numai chestia de drept trebue clarificată.

Onorată Cameră! Eu deocamdată nu reflectez la cuvintele antevorbitorului, ci.....

LUCACIU V.: Cel mai bun răspuns e a nu reflecta.

MANIU I.:..... exclusiv resping şi protestez în contra acelor invective, cu cari ne-a onorat pe noi, pe mine şi pe prietinii mei, cari nu-s prezenţi.

Onorată cameră! Eu nu am vorbit de un timp mai îndelungat în această cameră. Nu am vorbit pentrucă, în acel caz trist, pe care l'am anunţat ca violare a dreptului de imunitate, am experiat, că cinstea faţă de ordinea de drept s'a scoborât la un nivel mic în unii membrii ai camerii şi nu am voit cu nici un chip să păşesc pe acel teren, unde în locul luptei principiilor nobile, urmează lupta cu pumnul şi domnia dreptului pumnului.

Onorată Cameră! In chestia reîntroducerii ordinii de drept, toată speranţa mi-am pus-o în comisia de imunitate. Acum însă toată speranţa mi-o pui în on. Cameră, pentru-ca ea cu înţelepciunea şi cu sentimentul ei de drept, să afle calea, pe care se poate restabili ordinea de drept şi prin aceasta să dee satisfacţia ce se pretinde în urma violării unui drept, ce nu priveşte un partid, ci suveranitatea întregei Camere.

Onorată Cameră! Violarea dreptului de imunitate am anunţat-o eu; pentru motivele arătate, pentru adeveritatea lor, pentru faptele, pe cari le-am anunţat, ca întâmplate, pot chezăşui cu toată hotărârea, cu toată puterea mea morală înaintea oamenilor şi înaintea lui Dumnezeu. N'am fost pregătit, căci judecând cu minte sănătoasă şi logic, nu puteam să ţin seamă de faptul, că domnii aceia îşi vor tăgădui isprăvurile. (Voci zgomotoase şi exclamaţii în stânga: Ce fel de vorbe-s astea? La ordine!)

PREŞEDINTELE: Pe domnul deputat Maniu îl chem la ordine!

SZOKOLY TAMÁS: Daţi-l afară! (Voci în stânga şi în dreapta).

IULIU MANIU: On. Cameră! Aderez întru toate la enunciaţiunea comisiei de imunitate, că: «dacă vr'un membru al Camerei e impedecat în manifestarea voinţii sale sau în exercitarea drepturilor sale de deputat, faptul acesta aţinge prestigiul întregei Camere». Chiar din motivul acesta voiesc, on. Cameră, să obţin satisfacţie nu numai pe seama lui Alexandru Vaida, ci pe seama întregei Camere (Voci în stânga).

ZAKARIÁS JÁNOS: Dar' naţia maghiară când capătă satisfacţie?

STEFAN C. POP: Şi-a cerut scuze dela Cameră! (Voci agitate şi exclamaţii în stânga: Aceasta nu a fost satisfacţie! Preşedintele sună).

IULIU MANIU: Faţă de observaţiile d-lui preopinent, eu cer o astfel de satisfacţie. (O voce din stânga: Trăiască dieta dela Ónod!)

Onorată Cameră! Când în raportul comisiei de imunitate se spune că: (citeşte), «se constată mai departe că revolta şi atitudinea ameninţătoare a deputaţilor, cari au participat la tumult, au înduplecat într'adevăr pe Vaida să se depărteze, însă.....

MARKOS GYULA: Dar pe noi să ne spânzure? (Zgomot continuu).

IULIU MANIU: Că întru cât fiecare dintre deputaţi în ce măsură a contribuit la rezultatul acesta, din datele cercetării nu se poate stabili în mod concret». (Zgomot în stânga).

Dar asta nu este în concordanţă cu celelalte părţi ale raportului d-lui referent, căci chiar D-lui în mod concret a arătat, cari sunt aceia, cari au vătămat dreptul de imunitate al deputatului Dr. Alexandru Vaida-Voevod. De aceea nu pot să mă împac cu concepţia, că vătămarea dreptului de imunitate din partea singuraticilor deputaţi nu s'a putut fixa, de oarece nu s'a putut stabili în mod concret.

Onorată Cameră! Raportul acela sau proiectul, pe care d-l referent l'a adus în faţa On. Camere, în baza căruia on. Cameră să declare atacarea dreptului de imunitate, îl primesc atât în numele meu, cât şi al partidului naţionalităţilor. Dar acel proiect, pe care referentul comisiei de imunitate şi chiar comisia de imunitate l'a dat în scris în raportul său, în care raport pune pe lângă declaraţia de mai sus şi nişte adausuri, aceste nu le pot primi. Nu le pot primi, pentru-că adausurile dela acest proiect nu sunt fapte adevărate. (Strigăte: Oho!) După-ce însă chiar eu am fost acela, care am denunţat atacarea dreptului de imunitate, a-şi fi avut dreptul să aştept, că întru cât datele cercetării nu dau indicii îndestulitoare, că atacarea dreptului de imunitate s'a

stabilit, că fără nici o îndoială să fiu provocat în baza regulamentului Camerei, de a depune dovezile, ce mi stau la dispoziție în calitatea mea de denunțător al atacărei acestui drept. Acest lucru față de mine nu a fost observat și astfel s'a făcut o greșeală de procedură.

Cu toate acestea, nevoind, ca această chestiune, care este așa de potrivită pentru trezirea patimilor, (Aprobări.) să fie adusă la ordinea zilei și a o scormoni mai departe, rog onorata Cameră, să nu i-a în considerare proiectul făcut de deputatul ante vorbitor, ci se primească pe acela al referentului comisiei de imunitate, conform căruia să se declare dreptul de imunitate al deputatului Vaida de atacat. (Aprobări pe băncile naționaliștilor).

Furtună.

După discursul deputatului Iuliu Maniu, cere cuvânt deputatul croat Lorkovici. Președintele Justh îi acordă cuvântul, dar abia zice Lorkovici două cuvinte: «Visoki Sabore!» și izbucnește o furtună, cum numai rar s'a mai văzut chiar și în parlamentul ungar atât de bogat în scandaluri.

Vicepreședinții Camerei, Návay și Rakovszky, cari s'au așezat în banca întâi după fotoliile ministeriale, dau semnul. Bătând cu pumnii în mese, încep să țipe: «Ungurește! Nu te lăsăm să vorbești!» Și după el se pornesc ceilalți poporali, mai ales scandalagiul Szmrecsányi.

Deputatul kossuthist Olay Lajos se ridică în picioare și strigă cât îl ține gura: «Aici nu vei vorbi croațește!»

Inzadar sună președintele, înzadar face ministrul-președinte semne cu mâna, îndemnându-i pe coaliționiști să tacă, să se liniștiască, — furtuna crește mereu. Zakariás, Muzsa Gyula, Hódy Gyula, Markos urlă. Și pe urma lor urlă toată ceata coaliționistă. Lorkovici stă neclintit și așteaptă să se facă liniște pentru a declara, că nu primește raportul comisiunii de imunitate. D-lui Vaida trebuie să i se dea și satisfacție.

Inzadar declară președintele Justh, că deputații croați au dreptul să vorbească croațește, înzadar amenință cu suspendarea ședinței, — furia coaliționistă nu cunoaște margeni. Toți urlă, toți țipă: «Dați-i afară! Sunt niște bandiți!»

Wekerle se scoală în picioare și întorcându-se către tabăra lărmuitoare, încearcă s'o liniștească. Nu se poate. Bătăușii coaliționiști se apropie de croați, e o învălmășală grozavă, fiecare moment poate să urmeze o încăierare, o bătaie sângeroasă.

Wekerle se uită înspre președinte, care se ridică și suspendă ședința.

Suspendarea ședinței.

Zgomotul nu înceată însă nici acum. Deputații coaliției se amestecă între deputații croați și urmează aici cu urlăturile lor. Ministrul-președinte trece în mijlocul croaților, cu cari ese în culoare. Il ia la răspundere pe Lorkovici.

«Ați făcut rău luând cuvântul, căci provocați partidele celelalte. Ce vă interesează chestia aceasta?

— E vorba de imunitatea unui deputat. Cea ce s'a întâmplat lui Vaida, ni se poate întâmpla mâne și nouă! — strigă deodată toți deputații croați.

— Mi-e teamă să nu ajungem la bătăi! — zice Wekerle.

— Nouă nu ni-e teamă! — îi răspunde Banianin. — Să încerce numai!

— Eu nu sunt măcelar, mie mi-e teamă de bătăi! — zice din nou Wekerle.

— Nici noi nu suntem măcelari, dar nu ne lăsăm terorizați!»

Wekerle, aproape huiduit, o ia în fugă înspre cabinetul președintelui Camerei.

In culoare.

Ședința s'a suspendat la orele 11 și 10 m. și nu s'a redeschis decât la orele 12. In vremea aceasta în culoare e o fierbere zgomotoasă. Oamenii vin și se duc în zbor, gazetarii cu creioane în mână aleargă dintr'un colț într'altul. In jurul croaților e lumea cea mai multă.

De ei se apropie un tip de alcoolist, cu fața roșie, însângerată, cu nasul și mai roșu. E deputatul de Munkács, Dr. Fried. Urlă și el, adresându-se croaților:

«Față de voi nu există imunitate. Dacă vi se dau palme, aveți să le luați la cunoștință și să tăceți. Dacă Lorkovici va îndrăsni să vorbească croațește, are să fie pălmuit. Eu o spun aceasta!»

Dr. Fried e huiduit din partea croaților și o ia în altă parte.

Zvonuri.

In culoare se răspândesc zvonurile cele mai contradictorii, din cari numai cu greu se poate constata adevărul. In cabinetul președintelui Camerei, precum și în sala clubului independist se urmează consfătuiri.

Cu Justh nu se pot înțelege. El stă pe baza regulamentului. Dacă majoritatea nu-i va da voie lui Lorkovici să vorbiască în limba croată, el își dă demisia și o anunță în ședință publică.

Croații nu cedează nici ei. Pauza ține înainte. Rând pe rând sosesc în Cameră ceilalți miniștri. Vicepreședinții Návay și Rakovszky umblă dela grup la grup și îndeamnă și încurajează și însuflețesc.

«Justh trebuie scos din președinție».

Din celelalte culoare vine o veste, care îi înfierbântă pe croați. Ministrul croat Josipovici a declarat, că «e murdărie, ce fac croații!» — «Ii vom spune noi bucile!» — răspund croații.

Președintele nu îndrăznește să redeschidă ședința. Se pornesc capacitările. In fine se găsește o formulă și

Ședința se redeschide.

Rar au mai fost atâția deputați în Cameră. In pauză mereu a sunat telefonul și în vreme de o oră au sosit la Cameră toți deputații aflători în capitală.

In liniște deplină, Justh redeschide ședința și dă cuvântul deputatului Lorkovici care vorbește scurt, abia 3 minute — croațește.

«Abia acum mi-a venit la cunoștință că între naționaliști și partidele guvernamentale s'a făcut o înțelegere în chestia Vaida. Neștiind lucrul acesta, am cerut cuvântul. Acum — după ce mi s'a adus la cunoștință, — renunț la cuvânt».

Discursul dlui St. C. Pop.

Ia apoi cuvântul deputatul de Șiria, dl Dr. Șt. C. Pop, care rostește următorul discurs:

Dl Șt. C. Pop vorbește pe scurt și strict la obiect. Nu vrea să provoace scandaluri, nu vrea să se repete scenele furtunoase de pe vremuri.

Nu primește raportul comisiunii de imunitate în unanimitate, ci propune o modificare: să se primiască din raport numai partea întâi, în care e vorba de violarea imunității, omițându-se restul.

Raportul se primește.

După discursul dlui Șt. C. Pop, discuția se încheie, iar după cuvântul final al raportorului Hédervári Lehel, se procedează la votare.

Propunerea lui Nagy György nu întrunește nici un vot, propunerea-modificarea d-lui Șt. C. Pop de-asemenea nu se primește, ci în schimb se primește raportul comisiunii de imunitate.

Și cu aceasta chestia Vaida s'a terminat.

Apoi se urmează obstrucția croată. După cuvântul final al deputatului croat Magdici se primesc articolele XIV—XVI, apoi se intră în discuția articolului XVII (Fotoliul președintelui îl ocupă Rakovszky).

Deputații croați vorbesc pe scurt și discuția se încheie la orele 2 și jumătate. Articolul XVII e primit cu mare majoritate.

Tariful — se suspendă.

Inaintea de stabilirea ordinei de zi a ședinței de mâne, ministrul-președinte cere cuvânt pentru a propune următoarea ordine de zi:

«Discuția asupra tarifului vamal se suspendă și în schimb, Camera intră mâne în discuția proiectului mono-paragraf relativ la transacțiune.

Stabilirea ordinei de zi merge însă anevoie. Se încinge o discuție vie în jurul regulamentului Camerei. Președintele explică regulamentul în înțelesul că numai patru oratori au dreptul să ia cuvântul în această opoziția maghiară însă — căci azi și-a ridicat capul și noua opoziție maghiară—spune că da, numai patru oratori au acest drept, dar doi pe lângă propunere și doi în contra ei.

La discuție iau parte, Farkasházy, Lengyel Zoltán (în două rânduri), Polonyi și Kelemen Samu în interesul opoziției și Csizmadia în înțelesul explicării date de președinte.

Mane — monoparagraful.

Lengyel Zoltán între altele a spus că cel puțin față de «maghiari» să fie mai liberal. Rakovsky îl chiamă la ordine pentru această «suspicionare».

Discuția la stabilirea ordinei de zi se desfășură într'un zgomot continuu. Primului orator Nagy György, care vorbește împotriva propunerii președintelui, i se ia cuvântul fiindcă nu vorbește în chestie.

In contra propunerii mai vorbește Farkasházy Zsigmond, pentru ea Mérey Lajos și Hédervári Lehel.

Punându-se la vot, ordinea de zi propusă de președinte se primește cu mare majoritate.

Ședința se ridică la orele 3 și jumătate.

Comercianți!

Cari voesc să servească cumpărătorilor cu un calendar frumos, bun și ieftin, ceară în comisiune

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN"

dela Administrația „Poporul Român" Budapest, VII., István-ut 11.

Prețul 40 fileri.

Se estinde pe 208 pagini cu 100 chipuri.

Comercianții primesc 25% rabat.

Din nou provocăm şi pe această cale pe toţi aceia cărora le-am trimis provocări în scrisoare să achite fără întârziere restanţa abonamentului, ca să nu fim siliţi a sista expedarea foii la adresa dlor.

Cronica externă.

Noua lege germană de asociare.

Proiectul de lege referitor la dreptul de asociare conţine următoarele dispoziţii: Cine vrea să ţie adunare, în care se face obiectul discuţiei diferite dispoziţii ale cauzei publice, acela e dator să facă cunoscut jandarmeriei programul adunării, locul, timpul şi persoana preşedintelui cu 24 ore înainte. La adunări nu poate lua parte înarmat, afară de cei ce sunt chemaţi a păzi ordinea. In adunările publice limba de discuţie e cea germană. Excepţie autoritatea centrală ce e în fruntea ţării. Autoritatea centrală e reprezentată la adunări prin 2 oficianţi, cari în caz de lipsă pot lua cuvântul dela oratori, eventual pot împrăştia şi adunarea. Acela, care nu se supune acestei dispoziţii, ori acela, care nu respectă cele ce se cuprind în legea se pedepseşte cu amendă în bani până la 600 de mărci. In cazuri mai grave cu închisoare.

Se vede cât de colo, că această lege e făcută numai pentru Poloni.

•

Răscoala chineză.

Până acuma toate ştirile, ce sosiau despre răscoala chinezilor din ţinutul Cse-Kiang, spunea, că răscoala e provocată de nemulţumirea generală ce o au Chinezii în contra streinilor, mai cu seamă a Englezilor. Telegramele mai noi, cari au sosit din Sangai, desmint ştirile de mai înainte şi afirmă, că răscoala e îndreptată în contra familiei domnitoare şi în contra organizaţiei prezente a statului. Mişcarea — se crede — e provocată de studenţii chinezi, cari studiază în Japonia. In Peking e mare panică, de oare-ce resculaţii au bătut trupele trimise în contra lor.

•

Revoluţia portugeză.

Din Madrid se anunţă, că criza portugeză devine tot mai acută. Ştiri detaliate nimenea nu ştie, deoare-ce toate ziarele opoziţionale au fost confiscate, iar telegramele sunt strict cenzurate. Veştile ajung în lume ori prin Spania, ori prin Londra. După toate aceste veşti situaţia a ajuns la cel mai critic punct. Moştenitorul de tron stă în legături intime cu regeneratorii şi au hotărât detronarea regelui.

— In faţa acelor ştiri, că opoziţia voeşte să pue pe tron pe Miguel prinţ de Braganza, se afirmă, că spiritul republican într'atâta a cucerit Portugalia, că e aproape imposibil a mai face ceva în favorul monarchiei. La alegerile ultime au reuşit 4 republicani. Dacă luăm în considerare presiunea şi teroarea ce a făcut-o guvernul la alegeri, trebue să înţelegem, că alegerea celor 4 republicani a fost un rezultat strălucit al republicanizmului.

— In urma crizei serioase ce e în Portugalia, începe a se aminti şi «intervenţia». Din cauza aceasta senatorul republican Odon de Bueu va interpela guvernul spaniol şi va pretinde ca Spania să nu se amestice în încurcătura portugeză.

— Lui «Daily Express» i-se telegrafiază că recruţii au fost concentraţi. Palatul regal e păzit de trupe. Comerţul şi industria stagnează, mai cu seamă în capitala Lisabona. De altfel temniţele gen de arestaţi. Negustorii mai bogaţi şi-au trimis familiile în Madrid.

— Ambasada portugeză din Viena şi din Berlin desminte ştirile ce sau lansat despre moştenitorul de tron. Cât despre desmintirea crizei acute ce e în Portugalia, nu ne prea vine să credem, deoare-ce de unde nu-i foc, nu ese fum.

— In Lisabona s'a declarat statariu. Aceasta sa făcut în vederea atentatelor ce le vor comite anarhiştii.

•

Luptele din Maroc.

Agenţia Havas, anunţă din Mogador, că în 15 ale l. c., tribul Auflook a atacat trupele lui Muley Hafid. In urma atacului neprevăzut a erupt panică în trupele lui Hafid şi au rupt-o la fugă. Tribul Aflook a pus mâna pe întreaga tabără cu tot ce se afla în ea. Numărul morţilor şi răniţilor din amândouă părţile se ridică la 60.

— Casablanca Nov. 25, se confirmă ştirea, că tribul Mzamza a ocupat localitatea Casbach-Settast, care până acuma era ocupată de trupele lui El Marek, credinciosul supus al lui Muley Hafid.

•

Informaţiuni externe.

Din Londra se anunţă, că ministrul-preşedinte englez Campell-Bannermann s'a însănătoşat deplin. Cu toate acestea ştirile despre o apropiată demisionare a ministrului-preşedinte nu se desmint.

•

Din Veneţia se telegrafiază, că perechia regală greacă a sosit acolo alaltăeri în 24 Nov. n. După vizitarea oraşului, a doua zi a luat drumul spre Greciape Jachtul Amphitrite.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ŞTIRILE ZILEI.

Marţi, 26 Noemvrie n.

— † **Necrolog**. Din Vidraseu vine trista ştire despre încetarea din viaţă a lui Aureliu Oros Russu, după o căsătorie fericită abia de un an şi în etate de 35 de ani.

Fie-i ţărâna uşoară şi memoria sa neuitată.

— **Inimă nobilă**. Miliardarul american Rockefeler a donat pentru scopuri medicale uriaşa sumă de 2.600.000 dolari, adecă peste 13.000.000 de coroane. Fapta se laudă de sine.

— **La meserii!** Nu putem îndestul să lăudăm acţiunea frumoasă pe care a pornit-o dl Liuba.

Prin registrul însinuaţilor pentru plasarea la meserii ce publică în fie-care număr din „Meseriaşul“ ţine în curent atât pe meseriaşii români, cât şi pe aceia, cari voesc să se aplice la vr'o meserie. Fiecare Român să agite în folosul acestei nobile acţiuni, căci prin aceasta face un bine neamului său. Cei cari cunosc vr'o meserie, aceia au plug de aur.

Indemnaţi deci tinerii români să se aplice la meserii, căci zice dl Liuba în ultimul număr din „Meseriaşul“: „acum e timpul să cuprindem terenul, când prin emigrare, lipsesc lucrătorii. Inainte cu 7—8 ani trebuia să plăteşti scump un atelier bun“.

— **Explozie de acetylen**. In Montreux (Franţa) s'a întâmplat o mare explozie de acetylen, care a înmormântat sub ruine mai mulţi muncitori. Până acum, un mort şi numeroşi răniţi.

— **In amintirea lui Radetzky**. Alaltăeri s'a serbat la Viena cu o deosebită pompă aniversarea de 50 de ani dela moartea viteazului mareşal Radetzky. La „requiem“-ul ţinut pentru odihna sufletului lui Radetzky a luat parte şi moştenitorul tronului Francisc Ferdinand, ca reprezentant al monarchului, precum şi înaltele autorităţi civile şi militare.

— **Atentat nereuşit**. In Conservatorul de muzică din Petersburg era să se întâmple o mare nenorocire cu ocazia unei reprezentaţii, dată de renumitul măestru de muzică german Oskar Fried.

Anume, în localitatea conservatorului de muzică s'a dat peste o bombă, care conţinea 10 kgr. de dinamită tocmai la timp, astfel că s'a putut evita o mare şi îngrozitoare nenorocire. Bomba aceasta a fost pusă din răzbunare de un fost membru al conservatorului.

— **O nouă răuşită aeronautică**. Din Verdnio (Germania) soseşte ştirea, că escursia de 250 de km. făcută cu balonul „Patrie“, cu toate, că vântul a fost nefavorabil, a decurs fără nici un incident. Călătoria aceasta este cel mai splendid succes de până acum al balonului.

— **Zăvodul**, foaie umoristică, ce apare în Cluj, pentru biciuirea moravurilor noastre sociale se va trimite tuturor acelora, cari se vor anunţa cu plata înainte. Abonamentul 4 cor. anual.

— x **Viitor de aur românimea are!** dacă numai dela comercianţi români va cumpăra.

Cereţi preţ-curent românesc dela comerciantul român *F. A. Degan* din Fiume (Postafiók No. 163) căci vi-l trimite gratis. In el se află toţi articli pentru bucătărie: 1 kgr. cafea fină numai cu 1 fl. 20 cr., 1 kgr. *Tea* aromatică numai cu 3 fl. 25 cr., apoi Ciocoladă eftină, Fructe sudice, etc., cu preţ redus. Spesele de porto la 5 kgr. el le plăteşte. Intr'un pachet trimite şi mai multe mărunţişuri. Cine doreşte a cumpăra eftin şi bine să grăbească. Toţi câţi au comandat au fost îndestuliţi!!!

Bibliografie.

Femeia îndărătnică de Shakespeare trad. în versuri de Haralamb G. Lecca. Biblioteca pentru toţi. Nro. 294, un vol. 120 pag., 30 bani.

Rare-ori comedie cu situaţii pline de pitoresc şi de un admirabil humor, ca acest mărgăritar al marelui Shakespeare.

«Femeia îndărătnică» a făcut furori pe scena Teatrului Naţional, mai ales că poetul Haralamb G. Lecca a redat-o în vremuri încântătoare şi cu multă îndemânare a strâns acţiunea acestei comedii care, în versiunea românească corespunde tuturor cerinţelor dramaturgiei moderne.

Cititorii «Femeii îndărătnice» vor rămânea fermecaţi de această minunată fantazie a poetului englez şi odată mai mult vor admira talentul poetic al traducătorului. De vânzare la mai toate librăriile din ţară. Catalogul complect al acestei «Biblioteci pentru toţi», ce cuprinde peste 300 de volumaşe a se cere Librăriei editoare Alcalay, — Bucureşti.

ROMANUL „LUPTEI".

SEMNUL CELOR PATRU

de CONAN DOYLE. (9)

— Urmare —

IV.

Indul mergea înainte, noi îl urmam în tăcere prin un coridor întunecat, murdar, până ajunserăm, în dreapta, în fața unei uși, pe care o deschise. Lumină vie ne izbi în față și ne descoperi un bărbat mic de statură, stând în mijlocul odăii. Capul lui neobișnuit de înalt era înconjurat de o cunună de păr stufos, roșu, în mijlocul căruia răsăria o lună plină. Era pleșuv. Fără să se miște din loc, își frământa necontenit mâinile. Fața lui se contracta în convulsiuni periodice; acuș zăriam un zimbet; acuș o privire morocănoasă, dar nici o clipă liniște. Natura îl înzestrase cu un șir de dinți ce eșiau din gură, ori-cât se căznia să le ascunză, ducându-și mereu mâna la bărbie. Deși era pleșuv rău, părea tânăr. In realitate abia și împlinise trei-zeci de ani.

«Slugă plecată, domnișoară Morstan! — începu cu un glas subțire, fluerător. — Slugă plecată domnilor! Vă rog intrați în micul meu sanctuar. O cameră mică, dar arangiată conform gustului meu: o oază a artei în pustia grozavă a Londrei de miază-zi.»

Am rămas cu toții surprinși de camera în care intrarăm. Era atâta contrast între ea și casa sărăcăcioasă, ca între un diamant de cea mai frumoasă culoare și niște cadre de aramă. Pereții erau acoperiți cu covoarele cele mai bogate și strălucite, între cari zăriai ici și colo câte un tablou sau o vază orientală. Covorul, care acoperea dușumeau era de culoare galbenă și neagră și atât de gros, încât picioarele se pierdeau în el ca într'un covor de mușchi. Două piei de tigru erau întinse de-asupra acestui covor, iar pe o rogojină, în colț, zărirăm o nargilea lungă. In mijlocul camerei, ținut de un fir de aur aproape de neobservat, atârna un candelabru aprins, care răspândia prin cameră un miros parfumat, — tot semne ale unui lux oriental.

«Numele meu e Thaddeu Scholto! — începu din nou omul acesta mic. — D-ta, firește, ești domnișoara Morstan, iar acești domni — —

— Acesta e domnul Sherlock Holmes și acesta dl doctor Watson.

— Un medic, nu? — întrebă numai decât. — Poate ai la d-ta statoscopul d-tale? Imi dai voie să te rog de ceva? — Sunt îngrijat de funcționarea inimii mele. Dacă ești atât de bun, te-aș ruga să-mi spui părerea despre bătăile inimii mele.»

I-am împlinit rugămintea și i-am ascultat bătăile inimii, fără să pot însă descoperi ceva neobișnuit; părea însă stăpânit de-o frică extraordinară, căci întreg trupul îi tremura ca o vargă.

(Va urma).

Economie.

Scăderea dărei asupra zahărului.

După încheierea convenției de zahăr din Bruxella cele mai multe state s'au ocupat cu ideea scăderei dărei asupra zahărului. Astfel Germania a scăzut darea dela 20 mărci la 14, iar în Franța la 25 franci. In Ungaria la anul 1899 (articlu de lege XVIII) s'a urcat darea asupra zahărului dela 26 la 38 coroane. In Austria se plătește de asemenea 38 coroane dare pentru 100 kgr. zahăr.

Acum, după-cum se vestește din Viena, guvernul austriac voește a scădea darea asupra zahărului, ceea-ce ar avea de urmare, că și la noi trebue se urmeze o scădere. Aceasta ar aduce cu sine eftinirea zahărului.

E îndeobște constatat, că zahărul are o putere mare de nutrire și consumul mai mare de zahăr are de urmare scăderea alcoolismului.

Cu cât se consumă, mai mult zahăr, cu atât se bea mai puțin rachiu. Adevăr întărit prin cercetări științifice.

Guvernul austriac voește, ca inmediat după primirea transacțiunei economice, adecă în anul 1908 deja se scază darea asupra zahărului în opt coroane de 100 chilograme, aceasta va fi hotărât în detrimentul Ungariei.

Austria are dreptul a exporta în Ungaria 225.000 măji metrice zahăr scutite de ori-și-ce impozit, iar pentru cantitățile ce exportează peste suma sus amintită plătește patru și jumătate coroane d 100 kgr. așa numita «surtaxe».

Evident deci, că Ungaria va fi necesitată în interesul industriei interne de zahăr a scădea de asemenea darea asupra zahărului.

Expoziția internațională de galițe. Joi la 28 Noemvrie se va deschide în palatul industrial din Budapesta expoziția internațională de galițe. Mercuri la orele 3 după amiazi expoziția va fi deschisă pe seama delegaților presei, căror comitetul aranjator va da explicațiile necesare.

Expoziție regnicolară în Cluj. In Cluj s'a început o acțiune în scopul aranjerei unei expoziții regnicolare. Expoziția va fi probabil în anul 1910.

Prețurile vinului. Din cele mai multe ținuturi, în cari se produce cantități însemnate de vin, sosesc știri, despre urcarea prețului vinului.

O mulțime de comercianți străini, îndeosebi din Austria cumpără vinuri și dau chiar și prețuri urcate.

Din ținuturile din dreapta Dunărei se vestește, că prețurile vinurilor s'au urcat în mod simțitor și e nădejde, că se vor urca încă.

Exportul de fier al Rusiei în Germania. Producenții de fer din Rusia s'au nizuit în timpul din urmă a câștiga debuseuri pentru exporturi de fer în Germania. Aceste nizuințe au fost încununate de succes, exportul de fer al Rusiei în Germania s'a îndoit și chiar întreit.

S'a exportat adecă în primele șapte luni ale anului corent 31.9 milioane puduri fer față de 16.2 milioane din anul 1906 și față de 10 milioane din aceeași epocă a anului 1905.

Noul proiect de lege al burselor din Germania. Inainte cu câți-va ani parlamentul imperiului german a adus o lege severă, în puterea cărei s'a oprit târgul pe termen și s'a ordonat introducerea în registre a tuturor acelora, cari fac transacțiuni comerciale la bursă.

In noul proiect de lege s'a luat dispoziții, ca registrele să fie șterse, iar târgul pe termen, în rente, scrisuri fonciare, acții miniere și industriale va fi din nou permis.

Târgul pe termen de cereale și făină va fi oprit și în viitor, se permite aceasta numai agricultorilor cari vând înainte recolta, precum și comercianților, cari se ocupă cu darea de avansuri pe cereale.

Prețurile spirtului. Spirt brut, darea neplătită 61.—61.50 coroane, darea plătită 161.50—162.50 coroane.

Spirt rafinat, darea neplătită în mare 64.50—65.50 coroane, darea plătită 164.50—165; darea plătită în detail 166.50—167.50, coroane.

Spirt denaturat în mare 54—54.50 coroane, în detail 55.50—56.50 coroane.

Bursa de efecte. Situația încordată din piața de bani continuă.

Speculanții nu sunt dispuși la intreprinderi. Știrile sosite dela bursele din străinătate n'au fost favorabile, dimpotrivă au indispus bursa. Spre încheierea bursei făcându-se numeroase cumpărări din partea arbitrajului vienez, cursurile valorilor internaționale s'au urcat cu puțin.

Valorile locale s'au menținut cursurile. Circulația în târgul efectiv a fost minimală.

Conform buletinului oficial au votat: Acțiile instit. austr. de credit 620.25 K., instit. ungar de credit 739.75 K., soc. căilor ferate austro-ung. 657.25 K. Renta ungară de aur (4 proc.) 109.75 K, renta austr. de aur (4 proc.) 114.25 K, scrisuri fonc. «Albina» 101 K, Napoleon d'or (20 franci aur) 19.24 K, 20 mărci germane, aur 23.57 K, bilete germane (100 mărci) 117.75 K, bilete franceze (100 franci) 96.12 K, bilete române (100 lei) 93.50 K, rubl. rusești de hârtie 2.53 K.

Prețurile cerealelor. Tendența generală în târgul efectiv de cereale a fost liniștită, fiind însă ofertele de grâu puține, iar cererile urgente, grâul s'a scumpit cu 10 fileri de maja metrică (100 kgr.). Secara, ovăsul și cucuruzul s'au menținut prețurile în tendența spre urcare. Circulația a fost restrânsă.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut abia 28.000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 26 cor. 30 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 24 cor. 75 fileri de maja metrică (100 kgr.)

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost fermă. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Aprilie 1908: 13.09, 13.13—13.08, pro Octomvre 1908: 11.44, 11.48—11.39

Secară pro April 1908: 12.21, 12.22—12.20, pro Octomvrie 1908: 10.54, 10.49—10.47.

Ovăs pro Aprilie 1908: 8.71, 8.72—8.70.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.64, 7.63—7.61 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș —·— Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara——, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

In aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.)	frum.	26 cor.	10 fil.
„ „ „ „ „	mijl.	25 „	45 „
„ „ „ „ „	[illegible]	24 „	65 „
Secară, „ „	d[illegible]	23·10 —	23·60
Orz, „ „	„	15·70 —	16·10
Cucuruz „ „	„	14.95 —	15·15
Ovăs „ „	„	16·35 —	17·15
Rapiță „ „	„	34·50 —	36·—

II.

Producte.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	147 cor.	—	148 cor.
Slănină . . . „	114 „	—	117 „
Cartofi . . . „	3·80 „	—	5·— „

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch)

(Prima calitate ungară.)

Bătrâni . .	— — —	fileri kilogramul.
Tineri . . .	128—130 „	„

Redactor responsabil:

GEORGE PLEȘOIANU.

Dela „Poporul Român“ se pot procura următoarele cărţi:

Cărţi din editura librăriei „Minerva“ Bucureşti:

Alexandri V.: Poesii 1·50
Alexandri V.: Teatru II. 1·50
Alexandri V.: Teatru III. 1·50
Alexandri: Teatru IV. Cor. 1·50
Alexandri V.: Proză 1·50
Alexandrescu Gr.: Versuri şi Proză 1·50
Basarabescu: Vulturii 1·50
Bârsan: Popasuri 1·50
Brun I.: Moşneagul 1·50
Bălcescu N.: Istoria Românilor 1·50
Bolintineanu D.: Poezii 1·50
Beldicianu N.: Chipuri dela mah. 1·50
Boureanu E.: Povestiri din copilărie 1·50
Creangă Ion: Opere complecte 1·50
Coşbuc G.: Valuri alinate 1·50
Caraivan: La Şezătoare 1·50
Dunărianu: Ch nuiţii 1·50
Dauş: Doamna Oltea 1·—
Delatismana: 100 Basme 1·50
Eminescu M.: Literatură populară 1·50
Eminescu M.: Scrieri politice 2·—
Eminescu: Geniu Pustiu 2·—
Filimon N.: Ciocoii vechi şi noi 1·50
Gârleanu: Cea dintâi durere 1·50
Grigorovitza Em. Chipuri şi Graiuri din Bucovina 1·50
Genlis: Povestiri morale 1·50
Gorun Ion Taina a şeasa 1·50
Gârleanu Em.: Bătrânii 1·50
Hodoş Constanţa: Frumos 1·50
Iorga N.: Gânduri şi sfaturi 1·50
Iorga N.: Neamul Rom. din Bucovina 2·50
Iorga N.: Ştefan cel Mare 0·75
Iorga N.: Neamul Rom. din Ardeal Vol I. 2·50
„ „ „ „ „ II 2·50
Istoria Românilor în chipuri Volumul I. 2·50
Iorga: Prin Bulgaria 2·50
Iosif St. O.: Credinţe 1·50
Lecca H.: Poezii 1·50
Lecca H.: Tainele cerului 1·50
Livescu: Nu se cuvine 1·50
Manolache Holda: Feţe 1·50
Moruzzi: Ruşii 1·50
Nicoleanu Stamaţi: Opere Compl. 1·50
Negruzzi C.: Op. Compl. Proză 1·50
Odobescu: Opere Compl. Vol. I. 1·50
Pann Anton: Povestea vorbei 1·50
Popovici A. C.: Vorbe înţelepte 1·50
Popp V.: Râs şi Plâns Cor. 1·50
Paul Augustin: Intre Someş şi Prut 1·50
Petrescu Petra: „Ilie Marin“ 1·50
Popp V.: Domniţa Viorica 2·—
— Rutenisarea Bucovinei 3·50
Pop: Cum iubeşte o fată? 1·50
Rosetti — Max.: Intre Capşa şi Palat 1·50
Scrob Carol: Roua şi Bruma 1·50
Sandu Aldea C.: In urma plugului 1·50
Sadoveanu: Povestiri 1·50
Sandu: 2 Neamuri 1·50
Sadoveanu: Dureri înăbuşite 2·—
Sadoveanu: Povestiri de Răsboi 2·—
Sadoveanu: Crâşma lui moş Precu 2·—
Sadoveanu: Floare Ofilită 2·—
Sadoveanu: Amintirile căprarului Gheorghiţă 2·—
Slavici I.: Din Bătrâni 2·50
Slavici I.: Vatra părăsită 2·—
Sadoveanu: Şoimii 1·50
Sadoveanu: La noi în Vilşoara 1·50
Sadoveanu: Mormântul 2·—
Teodoru Gh.: Din viaţa Mărinarului 1·50
Urechia 1·50
Pa[illegible] 3·—

Biblioteca populară a „Minervei“:

Istoria populară a Rom. Vol. I. —·15
„ „ „ „ Vol. II. —·15
„ „ „ „ Vol. III. —·15
Cântarea României —·15
Istoria populară a Lit. Rom. —·15
Revoluţia lui Tudor Vladimirescu (1821) —·15
Perderea Basarab. 1812 şi 1814 —·15
Unirea Principatelor şi domnia lui Cuza —·15
Vasile Alexandri cel mai mare poet al României —·15
Ştefan cel Mare, copilăria şi suirea la tron —.15
Istoria lui Mihai Viteazul —·25
Revoluţia lui Horea —·15
Ce să cetim —·15
10 Maiu —·15
Răzb. rom. pentru neatârnare, Vol. I. —·15
Răzb. rom. pentru neatârnare Vol. II. —·15
Răzb. rom. qentru neatârnare Vol. III. —·15
Viaţa şi faptele lui Veniamin Costachi (1667—1846) —·15
Aritmetica —·15
Femeile în revol. din Rusia —·15

Cărţi din editura librăriei „Alkalay“ Bucureşti:

Biblioteca pentru toţi

fiecare număr 30 fileri, plus 5 fil. porto. (Dacă cartea are 2 sau mai mulţi numeri costul e de atâtea ori 30 fileri.)

Adamescu, Modele de discursuri române No· 43-44.
Adamescu Gh., Modele de discurs. streine 48-49.
Adamescu Gh., Din biogr. scriitorilor români, No. 85.
Alexandri, Ovidiu dramă, 180-181.
Alexandri, Doine No. 182, Lăcrămioare 183.
Alexandri, Suvenire 184. Mărgaritarele, No. 185-186.
Alexandri, Pasteluri. No. 187, Varia, No. 188.
Alexandri, Altele, Poesii 189-190.
Alexandri, Ostaşii noştri, Poesii No. 191.
Alexandri, Dumbrava roşie, poem istoric 192.
Alexandri, Legende 193-194.
Alexandri, Teatru vol. I, 199.
Alexandri, Teatru vol. II, 20[illegible].
Alexandrescu Gr. M., Proză şi poezii 15.
Andersen, Poveşti alese, cu portret, I.
Andersen, Carte de chipuri fără chipuri, 100.
d'Annunzio Făclia sub obroc. Trag. 248, trad. de Al. Dor.
Augier & Sandeau, Ginerile lui Poirier teatru, No. 78.
Bachelin Leo, Castalul Peleş 9.
Bălcescu, Poesii vol. I, 126.
Bălcescu, Poesii vol. II, 127.
Bănăţeanu P., Din viaţa meseriaşilor, 23-24.
Bianu Ioan, Momente Culturale, 217.
Bolintineanu D., Legende istorice, 20.
Bolintineanu D., Manoil. Roman, 202-203.
Bolintineanu, Elena, Roman, No. 243-245.
Bourde, Patriotul, 54.
Buzoianu G. T., Egiptul, 72.
Buzoianu G. T., Erberii-Hesperidele, 87.
Buzoianu G. T., Cartagena-Cyrena, 95.
Calligari D., Dicţionar englez-român, 204-215.
Caragiale I. L., Schiţe uşoare, 58.
Caragiale I. L., Fragmente, 121-122.
Carmen Sylva, De prin veacuri, I. No. 7.
Carmen Sylva, De prin veacuri, II. ultim, 40.
Carmen Sylva, Robia Peleşului, 119.
Carmen Sylva, O Rugăciune, 223.
Cazaban Al., Departe de Oraş, novele, 254.
Cervantes, Don Quijote, 218.
Cicerone, Despre prietenie, 107.
Colomb D-na, Istorioare, 17.
Coppée François, Prietene, roman, 52.
Coppée François, Poveste tristă, 103-104.
Costin, Spre primavară, 64.
Creangă, Opere complecte, vol. I., 28.
Creangă, Moş Nichifor, vol. II., 29.
Creangă, Povestea lui Stan Păţitu, vol. III. No. 30.
Creangă, Povestea lui Harap Alb, vol. IV., 31.
Creangă, Amintiri din copilărie, vol. V. şi VI. 32-33.
Demetrescu Traian, Iubita, No. 263.
Demetrescu M. Nuvele, Nn. 12.
Depărăţeanu, Doruri şi amoruri vol. I. 42.
Depărăţeanu, Doruri şi amoruri vol. II. 45.
Dulfu P., Legenda Ţiganilor, No. 70.
Dumas A., (fiul) Denisa, drama, 88-89.
Eminescu Mih., Poesii, 195-196.
Facca Franţuzitele. teatru, 240.
Flammarion Camille, O călătorie în cer, 266.
Filimon, Ciocoii vechi şi noui, roman, part. I. 80-81.
Filimon, Ciocoii vechi şi noui, roman, part. II. 62-33.
Filimon, Ciocoii vechi şi noui, rom., part. III. şi ult. No. 84.
Foe Daniel Robinson Crusoe (călătorii), 262.
Flammarion Camille, Fenomenele Spiritismului 269.
Gastineau, Geniile ştiinţei şi industriei, 91.
Genevraye, Ombra, roman, 21.
Ghica Ion, Scrisori către V. Alexandri, vol. I. No. 224-225; vol. II. No. 226-227; vol. III. 228-229; vol. IV. cu note de II, Chendi, No. 230-231.
Goethe, Werther, roman, 38.
Glorile musicei, 110.
Grillpartzer, Hero şi Leandru, trad. de Har. Lecca, 270.
Hamangiu, Codul civil adnotat, 128-137.
Hamangiu, Procedura civilă adnotată, 139-148.
Hamangiu, Legea Judecător. de pace adnotată, 149-151.
Hebbel Fried, Iudita şi Holofern, tragedie, 197.
Hugo Victor, Ernani, dramă 232-233; trad. în versuri de H. Lecca.
Hugo Victor, Regele petrece, dramă, 264-265, tradusă în versuri de Ludovic Dauş.
Huxley, Noţiuni asupra stiinţelor, 41.
Ibsen, Stâlpii Societăţii, 253.
Ionescu Gion, Istorice, 34.
Iorga N., Oameni şi fapte din trec. românesc, 220.
Lecca G. Haralamb, Poeme, 90.
Lecca G. Haralamb, Casta-Diva dramă, 236-237.
Lecca G. Haralamb, Jucători de cărţi, dramă, 238-239.
Lecca G. Haralamb, Suprema forţă. Teatru, 246-247.
Lecca G. Haralamb, Câinii, dramă, 257.
Lubboc, Intrebuinţarea vieţei, 124.
Madan G., Suspine, 138.
Marian, Păserile noastre şi legendele lor, 2.
Maiorescu T., Nuvele şi schiţe, 10.
Mahaffy, Antichitatea greacă, 27.
Maistre Xavier de, Călătoria împrejurul odăii, 22
Michelet, România, Roma, Piza, etc. 8.
Molière, Bolnavul închipuit, 251-252.
Morand, Introduceri la studiul ştiinţelor fisice. 112-113.
Müller, Animale celebre, 108.
Musset Alfred, La ce visează Fetele, 19.
Mic Vocabular militar, român-frac.-rus-turc, 105-106.
Molieré, Doctor fără voie.
Nora A., Clipe trăite, 256.
Olănescu D. C. (Ascanio), Satire, 63.
Ovid, Metamorfosele, 101-102.
Oscar Wilde, Salomea (dramă) trad. Z. Bârsan, 261.
Pann Anton, Pov. vorbii vol. I. No. 16, vol II. 25, III. ult. 39
Pann Anton, Nastratin Hogea 79.
Pann Anton, Povestea lui Moş Albu part. I. 93, part. II. 94
Petöfi, Apostol. trad. în versuri de Iosif. No. 99.
Pecaut şi Baude, Conv. despre artă I. No. 50, II. No. 36.
Pierre C. de St., Paul şi Virginia, No. 96-97.
Pitaru Hristache, Povestea Mavroghen, No. 125.
Ploetz-List, Mic vocabular francez-român, No. 156-158
Popp Vasile, Fleacuri, No. 118.
Prevost Abatele, Nanon Lescaut, roman vol. I. 60.
Prevost Abatele, Manon Lescaut roman, vol. II. No. 65.
Prevost Abatele, Manon Lescaut vol. III. fine No 66.
Putlitz, Ce'şi povesteşte pădurea, 86.
Rădulescu Motru, Ştiinţa şi Energie, 241.
Rosetti D. R. (Max), Trotuarul Bucureştului 61.
Rosetti D. R. Max, Teatru vol. I. No. 109, vol. II. No. 120
Rosetti D. R. Max, Poveţe către săteni, 160-161.
Rosetti Radu D., Din inimă, 55
Rosetti Radu, Sincere, poezii 92.
Sadoveanu Mih., Povestiri de sărbători, 234-235.
Seneca, Liniştia sufletească, 114.
Silvan Gh., Bătrînul Dan, 219.
Shakespeare, Hamlet, 221-222.
Schopenh., Viaţa, Amor. şi Moart. trad. de Pest. 249-250.
Sienkiewicz H., Bartek invingătorul, No. 258.
Sihleanu A., Armonii intime 75.
Spencer Herbert, Despre Educaţie, 4-5.
Sperantia Th. D., Anecdote împănate, 201.
Stăncescu Const., Ce este frumuseţea, 71.
Stăncescu Dumitru, La gura sobei, 35.
Stavri Arthur, De demult, poezii, 98.
Stavri Arthur, Pe acelaş drum, poesii, 179.
Stoenescu Th. M., Poesii, 111.
Swift, Guliver în ţara piticilor, 198.
Szavlowsky, Cronologie, calendare, 159.
Teleor Dumitru, Schiţe umoristice, 18.
Teleor D, Alte schiţe umoristice, 115.
Tennyson, Enoch Arden (poema) No. 62 trad. de H. Lecca
Theuriet André, Din tinereţe, etc. 11.
Urechiă Dr., Duşmanii noştri, 46.
Urechiă Dr., Cronicile Doctorului, 156.
Urechiă, Dicţionar francez-român, 166-178
Urechiă Dr., Ce naşte din pisică, 216.
Ureche Nestor, Căruţa Poştei, 271.
Vildembruch, Doui trandafiri, 23.
Vilkins, Antichitatea romană, 14.
Virgiliu, Georgicele, trad în versuri de Coşbuc, 242.
Vlahuţă A., Icoane şterse cu portret, 6.
Vlahuţă A., Din goana vieţei, I. No 51. p. II. 57, p. III. u. 59
Vlahuţă A., Dan, roman partea I. 73-74. p. II. şi ult. 76-77
Vlahuţă A., Iubire, poesii. 116-117.
Zamfirescu Duiliu, Nuvele romane, 13.
Zamfirescu Duiliu, Viaţa la ţară 162-165.
Zamfirescu Duiliu, Tănase Scatiul, roman, 259-260.
Zamphirescu Mihail, Cânt. şi plâng., No. 3. p. II. No. 45
*** Biografiile oamenilor celebrii, 26.
Povesti de Crăciun, 36.
Minunile Universului, vol. I. 67.
Minunile Universului, Istoria naturală, vol. II. 68.
Minunile Universului, Omul şi org. sale. vol. III. 69.
Biografiile mamelor celebre, 123.
Carmen Sylva, Ullranda, dramă, 275.
Racine Atalia şi T. Banville, sărutarea trad. în versuri de H. Lecca, 276.
Gorki, Asilul de noapte, 277.
Eminescu, Poveşti şi nuvele, 278—279.
Dumas-Fiul, Damă cu camelli (roman), 280—282.
Alexandri, Fântâna Blanduziei, 283.
Schakespeare, Femeia îndărătnică, trad. în versuri. de Haralamb G. Lecca, 284.
Coşbuc, Antologia Sanscrită, 285.
Octavian Goga. poezii (premiate de Academia Română), 286—287.
Ibsen, un duşman al poporului. 288.

Istoria Românilor Bănăţeni

de

Dr. Theol. GEORGE POPOVICIU

protopresbiter ort. român şi deputat dietal în Lugoj.

Se estinde pe 424 pagini, format 8o mare, preţul original 6 cor., redus 4 cor.

La cărţile până în valoare de 50 fil., 5 fil., iar dela 50 fil. în sus 10—20 fil. sunt a se alătura pentru porto postal. Pentru trimiterea recomandată plus 25 fil.

Tipografia «Poporul Român», Budapesta, VII., István-út 11.